

CUPRINS

Abrevieri.....	5
DREPTUL UNIUNII EUROPENE I	9
Aspecte prealabile.....	9

Capitolul I. De la Comunități Europene la Uniune Europeană – Aspecte evolutive și conceptuale cu privire la apariția ideii de unitate, la nivel european .....

15

*Secțiunea 1. Noutatea conceptului de integrare propus de
Comunitățile Europene și specificitatea ordinii juridice a
Comunităților Europene ca o consecință a sistemului de
integrare .....*

16

    1.1. Globalizare/Mondializare-Regionalizare .....

16

    1.2. Cooperare-Integrare .....

18

    1.3. Integrarea în cadrul Comunităților Europene.....

21

    1.4. Specificitatea ordinii juridice a Comunităților Europene
    ca o consecință a sistemului de integrare .....

25

*Secțiunea a 2-a. Evoluția construcției comunitare/europene de
la integrare economică la integrare politică – efecte asupra
ordinii juridice .....*

27

    1. Aspecte generale .....

31

    2. Elemente de natură federală și reculeri ale federalismului
    prezente în Tratatul de la Lisabona .....

48

Secțiunea a 3-a. Istoricul apariției construcției comunitare.....

53

    Planul/Declarația Schuman. Sistemul de integrare.....

55

Capitolul al II-lea. Extinderea Comunităților Europene/Uniunii Europene – dezvoltarea cantitativă a construcției comunitare/unionale .....

66

    1. De la 6 la 28/27 de state membre.....

66

    2. Țări candidate .....

73

    3. Țări potențial candidate.....

74

    4. Condiții și etape de aderare la UE.....

75

    5. Retragerea din Uniunea Europeană .....

80

        Studiu de caz – Retragerea Marii Britanii din UE/Brexit .....

81

Capitolul al III-lea. Dezvoltarea calitativă a construcției comunitare/unionale	84
1. Crize, provocări și eșecuri ale construcției comunitare/unionale.....	84
2. Reflecții pentru soluționarea acestor crize sau eșecuri	87
3. Soluții (sub forma tratatelor modificatoare) de depășire a crizelor/eșecurilor	88
Capitolul al IV-lea. Pilonii Uniunii Europene. Personalitatea juridică, valorile și obiectivele Uniunii Europene	107
1. Pilonii UE	107
I. Tratatul de la Maastricht	107
1. Comunitatea Europeană (primul pilon).....	107
2. Politica externă și de securitate comună (PESC) (al doilea pilon).....	108
3. Cooperarea în domeniul justiției și al afacerilor externe (al treilea pilon)	108
II. Tratatul de la Amsterdam.....	109
1. Comunitatea Europeană	109
2. Uniunea Europeană	109
2. Personalitatea juridică a UE.....	109
3. Valorile și obiectivele UE.....	112
Capitolul al V-lea. Structura instituțională a Uniunii Europene ...	124
<i>Secțiunea 1. Aspecte introductive</i>	124
1. Baza legală. Delimitări conceptuale. Sediul	124
2. Principiile care guvernează activitatea instituțiilor UE.....	133
2.1. autonomie (au propriul regulament de organizare internă, proprii angajați, sediu etc.);	133
2.2. echilibru:.....	133
3. Schema generală – cadrul instituțional	133
<i>Secțiunea a 2-a. Organizarea, funcționarea și atribuțiile/competențele cadrului instituțional al Uniunii Europene</i>	134
I. Instituții.....	134
1. Consiliul European – instituție	134

2. Parlamentul European – instituție.....	136
Organele politice din Parlamentul European.....	136
3. Consiliul – instituție	140
4. Comisia – instituție.....	142
5. Curtea de Justiție a UE (CJUE): Curtea de Justiție (CJ) & Tribunalul (T)	144
6. Banca Centrală Europeană – instituție.....	146
7. Curtea de Conturi – instituție.....	147
II. Organe	149
1. Comitetul Regiunilor – organ	149
2. Comitetul Economic și Social – organ	150
III. Banca Europeană de Investiții	150
IV. Mediatorul European/Avocatul European al Poporului/ Ombudsmanul European – persoană	151
V. Organisme, oficii, agenții.....	160
CAPITOLUL al VI-lea. Ordinea juridică a Uniunii Europene.....	163
<i>Secțiunea 1. Aspecte introductive.....</i>	<i>165</i>
1.1. Delimitări conceptuale	165
A. Dreptul comunitar european = dreptul Uniunii Europene/ dreptul unional.....	165
B. Ordinea juridică comunitară = ordinea juridică unională sau europeană	166
C. Alte noutăți terminologice relevante introduse de Tratatul de la Lisabona	167
D. Acquis-ul comunitar = acquis-ul Uniunii Europene.....	167
E. Ierarhia actelor în dreptul Uniunii Europene.....	170
<i>Secțiunea a 2-a. Regulile aplicabilității dreptului Uniunii Europene în raport cu dreptul intern al statelor membre .....</i>	<i>174</i>
2.1. Aplicarea imediată	178
2.2. Aplicarea directă și efectul direct.....	181
A. Aplicarea directă.....	181
B. Efectul direct.....	182
a. Delimitări conceptuale.....	182
b. Consacrarea jurisprudențială a efectului direct al Tratatelor Uniunii Europene.....	184

b.1. Hotărârea Van Gend en Loos.....	184
b.2. Hotărârea Reyners.....	186
c. Consacrarea aplicabilității directe a regulamentelor (legală și jurisprudențială – hotărârile Muñoz, Comisia c. Italiei, Amsterdam Bulb) și efectul direct al acestora.....	189
d. Aplicabilitatea directă și efectul direct al deciziilor. Hotărârea Franz Grad.....	191
e. Consacrarea jurisprudențială a efectului direct al directivelor	194
e.1. Invocarea directivelor în jurisprudența Curții de Justiție	194
e.2. Recunoașterea efectului direct	195
e.2.1. Hotărârea Van Duyn.....	195
e.2.2. Hotărârea Tullio Ratti.....	197
e.3. Extinderea efectului direct al directivei	199
e.3.1. Hotărârea Marshall	199
e.3.2. Hotărârea Fratelli Constanzo	201
e.3.3. Hotărârea Foster	202
e.4. Efectul indirect al directivei (interpretarea conformă).....	203
e.4.1. Hotărârea Von Colson	203
e.4.2. Hotărârea Marleasing	205
e.4.3. Hotărârea Centrosteel	206
e.4.4. Hotărârea Océano Grupo Editorial.....	208
e.5. Efectul direct orizontal incidental al directivei. Hotărârea CIA Security International	209
2.3. Aplicarea priorității	210
<i>Secțiunea a 3-a. Izvoarele dreptului Uniunii Europene .....</i>	<i>238</i>
1. Dreptul primar.....	238
A. Tratatete	238
a. Categoriile de tratate	239
b. Raportul dintre diferitele tipuri de tratate.....	241
c. Caracteristici.....	243
d. Revizuirea tratatelor UE.....	246
B. Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.....	253
a. Precizări prealabile	253

b. Evoluția consacării juridice.....	255
c. Aderarea UE la CEDO	258
d. Cuprinsul Cartei	269
e. Încălcarea prevederilor referitoare la drepturile omului	274
f. Protocoalele și Declarațiile referitoare la Cartă	275
g. Relația dintre Cartă și jurisprudența cu privire la principiile generale de drept.....	277
2. Principiile generale de drept	278
A. Principiile dreptului internațional public	280
B. Principiile generale ale dreptului intern al statelor membre	281
C. Principiile proprii dreptului UE	282
D. Drepturile fundamentale	283
3. Acordurile internaționale – izvor al dreptului Uniunii Europene....	283
4. Dreptul derivat	294
A. Noutățile aduse de Tratatul de la Lisabona – prezentare generală.....	294
B. Prezentarea actelor derivate	299
C. Terminologie.....	309
D. Ierarhia actelor de drept derivat, potrivit Tratatului de la Lisabona.....	312
a. Actele delegate	313
a.1. Prezentare generală	313
a.2. Poziția Comisiei cu privire la art. 290 TFUE.....	315
a.2.1. Relația cu actele de punere în aplicare.....	316
a.2.2. Criterii de punere în aplicare a art. 290 TFUE.....	317
a.2.3. Cadrul delegării de competențe.....	318
a.2.4. Procesul de adoptare a actelor delegate	320
a.2.5. Controlul actelor delegate	322
b. Actele de punere în aplicare	327
5. Dreptul complementar – forța juridică a instrumentelor de <i>soft law</i> în dreptul Uniunii Europene	328
6. Jurisprudența ca izvor de drept al Uniunii Europene.....	333
Modul de citare a jurisprudenței la Curtea de Justiție a Uniunii Europene pe baza ECLI (identificator european de jurisprudență).....	342

I. Contextul modului de citare a jurisprudenței.....	342
II. Modul de citare a jurisprudenței.....	344
<i>Secțiunea a 4-a. Armonizarea numerotării actelor juridice ale UE.....</i>	<i>347</i>
<i>Secțiunea a 5-a. Aplicarea dreptului Uniunii în ordinea juridică românească .....</i>	<i>349</i>
1. Prevederi relevante ale Constituției României și Tratatului de aderare la Uniunea Europeană.....	349
A. Precizări prealabile	349
B. Ierarhia actelor în dreptul românesc după aderarea la Uniunea Europeană.....	363
2. Aplicabilitatea directă a regulamentelor și transpunerea directivelor în dreptul românesc	371
A. Aplicabilitatea directă a regulamentelor	371
B. Aspecte generale privind transpunerea directivelor.....	372
<i>Secțiunea a 6-a. Motivare, publicare în Jurnalul Oficial al UE, multilingvism .....</i>	<i>376</i>
Bibliografie	379
I. Volume (cursuri, tratate, monografii)	379
II. Reviste și studii.....	382
III. Webografie	388
IV. Acte normative	392
IV.1. Internaționale	392
IV.2. Interne.....	392
V. Jurisprudență	393
VI. Documente nelegislative ale UE	399